

В заключение, простые физические упреждения, такие как регулярные прогулки, плавание, занятия йогой и растяжкой, играют важную роль в поддержании здоровья лимфатической системы. Интеграция этих практик на занятиях по физической культуре не только способствует улучшению лимфатического дренажа, но и повышает общее качество жизни. Забота о лимфатической системе – это шаг к здоровью и долголетию, и каждый из нас может внести свой вклад в это, делая простые, но важные шаги на пути к активной и здоровой жизни. Нельзя недооценивать значение физической активности для лимфатической системы. Она не только помогает в борьбе с усталостью и стрессом, но и способствует общему улучшению здоровья. Таким образом, забота о своем теле через физическую активность – это важная инвестиция в свое здоровье и благополучие, которая принесет плоды в будущем [4].

ЛИТЕРАТУРА

1. МакКоннелл, Джон Лимфатическая система и её роль в здоровье [Электронный ресурс] / Джон МакКоннелл. – Режим доступа: <https://lrcgyn.ru/blog/kak-vypolnyat-limfodrenazhnuyu-zaryadku-chtoby-razognat-zastoy-limfuyuprazhneniya>.
2. Браун, Майкл Упражнения для укрепления лимфатической системы / Майкл Браун.
3. Грин, Элизабет Лимфатическая система: как улучшить её функции с помощью физических упражнений / Элизабет Грин.
4. Смит, Дэвид Здоровье лимфатической системы: упражнения и советы / Дэвид Смит.

УДК 378.147=161.3

ПЕРАКЛАД ЯК ВІД ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ НА ЗАНЯТКАХ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ “БЕЛАРУСКАЯ МОВА (ПРАФЕСІЙНАЯ ЛЕКСІКА)”

А. М. Асіпчук

УА “Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт” (Рэспубліка Беларусь, 230008, г. Гродна, вул. Церашковай, 28; e-mail: ggau@ggau.by)

Анатацыя. У артыкуле разглядаецца роля перакладу ў працэсе вывучэння дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” і асаблівасці перакладу тэкстаў з рускай мовы на беларускую.

Ключавыя словы: пераклад, білінгвізм, тэкст, нормы беларускай літаратурнай мовы.

ПЕРЕВОД КАК ВИД УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ДИСЦИПЛИНЕ “БЕЛОРУССКИЙ ЯЗЫК (ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ЛЕКСИКА)”

О. Н. Осипчук

УО “Гродненский государственный аграрный университет” (Республика Беларусь, 230008, г. Гродно, ул. Терешковой, 28; e-mail: ggau@ggau.by)

Аннотация. В статье рассматривается роль перевода в процессе изучения дисциплины “Белорусский язык (профессиональная лексика)” и особенности перевода текстов с русского языка на белорусский.

Ключевые слова: перевод, билингвизм, текст, нормы белорусского литературного языка.

TRANSLATION AS A TYPE OF LEARNING ACTIVITY IN CLASSES ON THE DISCIPLINE “BELARUSIAN LANGUAGE (PROFESSIONAL VOCABULARY)”

A. M. Asipchuk

EI “Grodno state agrarian university” (Republic of Belarus, 230008, Grodno, 28 Tereshkova st.; e-mail: ggau@ggau.by)

Summary. The article deals with the role of translation in the process of studying the discipline "Belarusian language (professional vocabulary)" and the peculiarities of translating texts from Russian into Belarusian.

Key words: translation, bilingualism, text, norms of the Belarusian literary language.

Граматы пераклад тэкстаў з рускай мовы на беларускую – адна са шматлікіх задач, якая ставіцца перад студэнтамі падчас вывучэння дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”. У залежнасці ад тэмы практычных заняткаў прапаноўваецца праца з тэкстамі не толькі навуковага, але і іншых функцыянальных стыляў маўлення.

Нягледзячы на пэўныя навыкі перакладу з рускай мовы на беларускую, атрыманыя ў сярэдняй школе, для большасці навучэнцаў такі від заданняў застаецца даволі складаным. Абумоўлена гэта рознымі фактарамі. Па-першае, ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму сферы выкарыстання роднай мовы ўвогуле вельмі абмежаваныя, прэстыж і запатрабаванасць яе ў грамадстве нязначныя, адпаведна, захоўваецца нізкая матывацыя ў трывалым і свядомым засваенні беларускай мовы.

Па-другое, як слухна адзначае А. В. Шыдлоўскі, “адрозненні ў рускай і беларускай мовах зводзяцца да неадпаведнасці ў націсках некаторых

слоў, да неадпаведнасці роду, ліку, склону некаторых эквівалентных назоўнікаў, да рознага ўжывання прыназоўнікаў у шэрагу словазлучэнняў, да рознага аб'ёму моўных сродкаў для выражэння адных і тых жа паняццяў, да рознай ступені ўжывання дзееспрыслоўных і асабліва дзееспрыметных зваротаў і інш. Наведанне гэтых адрозненняў прыводзіць да памылак у перакладзе на беларускую мову" [1, с. 46].

Перад выкананнем перакладу мэтазгодна выканаць перадперакладчыцкі аналіз зыходнага тэксту, г. зн. азнаёміцца з інфармацыяй, якая ўтрымліваецца ў тэксце, улічыць функцыянальны стыль тэксту. Падчас перакладу трэба звяртацца да акадэмічных слоўнікаў і даведнікаў, захоўваць нормы літаратурнай мовы, пры неабходнасці выкарыстоўваць перакладчыцкую трансфармацыю, калі гэта выклікана граматычным ладам беларускай мовы.

Як сведчыць вопыт выкладання, найбольшую цяжкасць выклікаюць пераклады дзееспрыметных зваротаў. Некалькі прыкладаў: рус. *Пчёлы ежедневно берут "пробы" воды и пыли, оседающей на цветках растений вместе с пыльцой и нектаром.* – бел. *Пчолы штодня бяруць "пробы" вады і пылу, што асядае на кветках раслін разам з пылком і нектарам*; рус. *Ещё один круг проблем, решаемых вычислительной физикой, связан с квантовомеханическими расчётами свойств атомов, молекул и твёрдых тел.* – бел. *Яшчэ адно кола праблем, якія вырашаюцца вылічальнай фізікай, звязана з квантавамеханічнымі разлікамі ўласцівасцей атамаў, малекул і цвёрдых цел*; рус. *В колбасе, как правило, высокое содержание соли и жиров, достигающее иногда 60 %.* – бел. *У каўбасе, як правіла, высокае ўтрыманне солі і тлушчаў, што дасягае часам 60 %*; рус. *Виноград (род Vitis, лат.) – одно из самых древних растений, используемых человеком.* – бел. *Вінаград (род Vitis, лат.) – адна з самых старажытных раслін, якая выкарыстоўваецца чалавекам*; рус. *Существует связь между ценой на товары и спросом на них, называемая экономистами законом спроса.* – бел. *Існуе сувязь паміж цаной на тавары і попытам на іх, якая называецца эканамістамі (або якую эканамісты называюць) законам попыту і пад.* Як відаць з прыведзеных тут прыкладаў, дзееспрыметныя звароты з рускай мовы на беларускую перакладаюцца складазназалежнымі сказамі са злучальнымі словамі *які* або *што*, паколькі дзееспрыметнікі цяперашняга часу незалежнага стану з суфіксамі *-уч (-юч), -ач (-яч)* і залежнага стану з суфіксамі *-ем (-ім)* не ўласцівыя беларускай мове.

Яшчэ адзін істотны момант, на які неабходна звярнуць увагу студэнтаў, – бяздумны пераклад цэлых тэкстаў (у тым ліку рэфератаў, артыкулаў і пад.), урыўкаў, словазлучэнняў пры дапамозе інтэрнэту, асабліва калі перакладаюць без уліку кантэксту, як правіла, асобнымі словамі. Нельга не пагадзіцца з думкай В. У. Бандаровіч аб тым, што

“электронныя перакладчыкі не заўсёды і не для ўсіх добрага дарадцы. ... Не варта імі захапляцца таму, хто мову толькі вывучае або ведае яе недастаткова. Машина сваім перакладам можа ўвесці ў зман. Не падыходзіць яна і для перакладу мастацкай літаратуры, таму што можа сказацца сэнс, згубіцца каларыт” [2, с. 57]. Вось толькі некалькі прыкладаў, што ілюструюць такія перакладчыцкія памылкі, узятыя з паведамленняў студэнтаў: *Гедымін, бачачы розум і здольнасці юнака, з паляваннем узяў яго да сябе на службу* (тут замест з паляваннем павінна быць з ахвотай; для параўнання: *паляванне на дзіка*); *Кожны выгляд лёгкай атлетыкі мае сваю гісторыю* (тут замест выгляд павінна быць лексема від; для параўнання: *хваравіты выгляд*); *3 дапамогай князя Давыда напад крыжакоў быў адлюстраваны* (тут замест адлюстраваны павінна быць адбіты; для параўнання: *адлюстраванне нашай гісторыі ў творах У. Караткевіча*); *На XXV Гульнях у Атланце 2000 атлетаў разгульвалі 44 камплекты ўзнагарод* (тут замест разгульвалі павінна быць разгrywалі; для параўнання: *за хатамі разгульваў вецер*); *Але на наступны год дацкія рыцары, нягледзячы на свет, зноў напалі на пскавічоў* (тут замест свет павінна быць мір; для параўнання: *бесклапотны свет дзяцінства*); *На сажалцы шчыльнасць зместу качак – да 5 птушак на 50 м²* (тут замест змест павінна быць утрыманне; для параўнання: *змест кнігі*) і інш. Усе гэтыя і падобныя да іх памылкі перакладу з рускай мовы на беларускую сведчаць пра няведанне міжмоўных амонімаў і пра слабае валоданне беларускай мовай у цэлым.

Такім чынам, дзякуючы перакладам студэнты папаўняюць сваю беларускамоўную лексіку, лепш засвойваюць нормы літаратурнай мовы, выпрацоўваюць уменне знаходзіць найбольш адпаведныя для канкрэтнага кантэксту беларускія лексемы і граматычныя канструкцыі, нарэшце, развіваюць адчуванне роднага слова.

ЛІТАРАТУРА

1. Шидловский, А. В. Лингвистические проблемы перевода на белорусский язык / А. В. Шидловский. – Минск: Вышэйшая школа, 1978. – 96 с.
2. Бандаровіч, В. У. Стыльна па-беларуску: комплексны даведнік па культуры маўлення / В. У. Бандаровіч. – Мінск: Пачатковая школа, 2013. – 64 с.